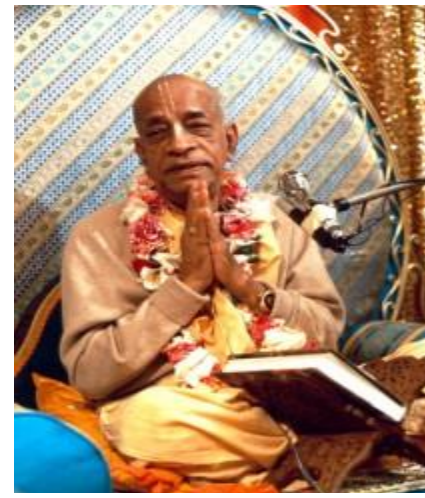

ఓం అజ్ఞానతిమమరాంధస్య జ్ఞానాంజనశలాకయా !
చక్షురున్మిలితం యేన తస్మై శ్రీ గురవే నమహా !!

శ్రీ రూప ప్రణామి
శ్రీ చైతన్య మనోభీష్టం స్థాపితం యేన భూతలే !
స్వయం రూపహ కదా మహ్యం దదాతి స్వపదాంతికమ్ !!

శ్రీల ప్రభూపాద ప్రణతి

నమ ఓం విష్ణు-పాదాయ కృష్ణ-ప్రేష్టాయ భూతలే !

శ్రీమతే భక్తివేదాంత-స్వామిన్ ఇతి నామినే !!

నమస్తే సారస్వతే దేవే గౌర-వాణీ-ప్రచారిణే !

నిర్విశేష-శూన్యవాది-పాశ్చాత్య-దేశ-తారిణే!!

పంచతత్వ మంత్రము

జయ శ్రీ కృష్ణ చైతన్యప్రభు నిత్యానంద !
శ్రీ అద్వైత గదాదర శ్రీ వాసాది గౌర భక్త బృంద !!

మహామంత్రము

హరే కృష్ణ హరే కృష్ణ
కృష్ణ కృష్ణ హరే హరే !
హరే రామ హరే రామ
రామ రామ హరే హరే !!

భగవద్గీత యదాతథము

ద్వితీయాధ్యాయము

గీతాసారము

2.1

సంజయ ఉవాచ

తం తథా కృపయావిష్టమశ్రుపూర్ణాకులేక్షణమ్ ।

విషీదంతమిదం వాక్యమువాచ మధుసూదనః ॥

అనువాదము

సంజయుడు పలికెను: చింతాక్రాంతుడై అశ్రువులతో నిండిన నేత్రములు గలవాడు, జాలితో నిండినవాడును అగు అర్జునుని గాంచిన మధుసూదనుడైన శ్రీకృష్ణుడు ఈ విధముగా పలికెను.

2.2

శ్రీభగవానువాచ

కుతస్త్వా కశ్శలమిదం విషమే సముపస్థితమ్ ।

అనార్యజుష్టమస్వర్గ్యమకీర్తికరమర్థన ॥

అనువాదము

శ్రీకృష్ణభగవానుడిట్లు పలికెను: ఓ ప్రియమైన అర్జునా! ఈ క్లిష్టసమయమునందు ఇట్టి కల్మషము నీకు ఎచటి నుండి దాపురించినది? జీవితపు విలువల నెరిగిన మానవునకు ఇది అర్థము కానట్టిది. ఇది ఉన్నత లోకములకు దారి తీయదు సరికదా అపకీర్తిని కలిగించును.

2.3

కైబ్యం మా స్మ గమః పార్థ నైతత్వయుఃపపద్యతే ।
క్షుద్రం హృదయదౌర్బల్యం త్యక్తోతిష్ఠ పరంతప ॥

అనువాదము

ఓ పార్థా! పతనకారకమైన ఈ నపుంసకత్వమునకు లొంగకుము. ఇది నీకు తగదు.
ఓ పరంతపా! ఇట్టి తుచ్ఛమైన హృదయ దౌర్బల్యమును విడిచి వెంటనే లెమ్ము.

2.4

అర్జున ఉవాచ

కథం భీష్మమహం సంఖ్యే ద్రోణం చ మధుసూదన ।

ఇషుభిః ప్రతియోతస్యమి పూజాన్తావరిసూదన ॥

అనువాదము

అర్జునుడు పలికెను: ఓ శత్రుసంహారకా! ఓ మధుసూదనా! పూజనీయులైన భీష్మ ద్రోణులవంటివారిని నేనెట్లు బాణములతో యుద్ధము నందు ఎదుర్కొనగలను?

2.5

గురూనహత్వా హి మహానుభావాన్ శ్రేయో భోక్తుం భైక్ష్యమపీహ లోకే ।
హత్వార్థకామాంస్తు గురూనిహైవ భుజ్జీయ భోగాన్ రుధిరప్రదిగ్ధాన్ ॥

అనువాదము

గురువులైన మహాత్ముల జీవితములను పఠముగా పెట్టి జీవించుట కంటెను ఈ లోకమున బిక్షమెత్తి జీవించుట ఉత్తమమైనది. ప్రాపంచిక లాభమును కోరుచున్నప్పటికిని వారందరును పెద్దలే. వారిని వధించినచో మేము అనుభవించు సమస్తమును రక్తపంకిలమగును.

2.6

న చైతన్ విద్య: కతరన్నో గరీయో యద్ వా జయేమ యది వా నో జయేయ: ।
యానేవ హత్వా న జిజీవిషామస్తే వస్థితా: ప్రముఖే ధార్తరాష్ట్రా: ॥

అనువాదము

మేము వారిని జయించుటయో, వారు మమ్ములను జయించుటయో, ఏది హితకరమైనదో తెలియకున్నాము. ధృతరాష్ట్ర పుత్రులను చంపి మేము జీవింప వాంఛింపము. అయినను వారిపుడు యుద్ధ రంగమున మా యెదుట నిలిచియున్నారు.

2.7

కార్పణ్యదోషోపహతస్వభావః పృచ్ఛామి త్వాం ధర్మ సమ్మాధచేతాః ।

యచ్ఛ్రేయః స్యాన్నిశ్చితం బ్రూహి తన్నే శిష్యస్తే హం శాధి మాం త్వాం ప్రపన్నమ్

॥

అనువాదము

నాయందలి కార్పణ్య దోష కారణమున నేనిప్పుడు స్వధర్మ విషయమున మోహము చెంది శాంతిని కోల్పోయితిని. ఇట్టి స్థితిలో ఏది నాకు మిక్కిలి హితకరమో నిశ్చయముగా తెలుపమని నిన్ను నేను అడుగుచున్నాను. నేనిప్పుడు నీకు శిష్యుడను మరియు శరణాగతుడను. దయచేసి నాకు ఉపదేశము కావింపుము.

2.8

న హి ప్రపశ్యామి మమాపనుద్యాత్ యచ్ఛోకముచ్ఛోషణమిన్ద్రియాణామ్।
అవాప్య భూమావసపత్నమృద్ధం రాజ్యం సురాణామపి చాధిపత్యమ్ ॥

అనువాదము

ఇంద్రియములను శోషింపజేయునటువంటి ఈ శోకమును తొలగించుకొను
మార్గమును నేను గాంచలేకున్నాను. దేవతల స్వర్గాధిపత్యము వలె
సంపత్సమృద్ధమును మరియు శత్రురహితము అగు రాజ్యమును ధరిత్రిపై
సాధించినను ఈ శోకమును నేను తొలగించుకొనజాలను.

2.9

సంజయ ఉవాచ

ఏవముక్త్యా హృషీకేశం గుడాకేశః పరంతపః ।

న యోతస్య ఇతి గోవిందముక్త్యా తూష్ణీం బభూవ హ ॥

అనువాదము

సంజయుడు పలికెను: శత్రువులను జయించు అర్జునుడు ఆ విధముగా పలికి, శ్రీకృష్ణునితో : “గోవిందా! నేను యుద్ధము చేయను” అని తెలిపి మౌనము వహించెను.

2.10

తమువాచ హృషీకేశః ప్రహసన్నివ భారత ।
సేనయోరుభయోర్మధ్యే విషీదంతమిదం వచః ॥

అనువాదము

ఓ భరతవంశీయుడా! ఆ సమయమున నవ్వుచు శ్రీకృష్ణుడు ఇరుసేనల నడుమ
దుఃఖమగుండైన అర్జునునితో ఇట్లనెను.

2.11

శ్రీభగవానువాచ

అశోచ్యానన్వశోచస్త్వం ప్రజ్ఞావాదాంశ్చ భాషసే ।
గతాసూనగతాసూంశ్చ నానుశోచన్తి పణ్ణితాః ॥

అనువాదము

దేవాదిదేవుడైన శ్రీకృష్ణభగవానుడు పలికెను: ప్రజ్ఞను గూడిన పలుకులను పలుకుచునే నీవు దుఃఖింపదగని విషయమును గూర్చి దుఃఖించుచున్నావు. జీవించియున్నవారిని గూర్చిగాని, మరణించిన వారిని గూర్చి గాని పండితులైనవారు శోకించరు.

2.12

న త్వేవాహం జాతు నాసం న త్వం నేమే జనాధిపాః ।
న చైవ న భవిష్యామః సర్వే వయమతః పరమ్ ॥

అనువాదము

నేనుగాని, నీవు గాని, ఈ రాజులందరుగాని నిలిచియుండని సమయమేదియును లేదు. ఇక ముందు భవిష్యత్తు నందు మనమెవ్వరము ఉండకపోము.

2.13

దేహినోస్మిన్ యథా దేహే కౌమారం యౌవనం జరా ।
తథా దేహంతరప్రాప్తిర్ధీరస్తత్ర న ముహ్యతి ॥

అనువాదము

దేహధారి నిరంతరముగా ఈ దేహము నందు బాల్యము నుండి యౌవనమును, యౌవనము నుండి వృద్ధాప్యమును క్రమముగా పొందుచుండునట్లు జీవాత్మ కూడ మరణసమయమున మరొక దేహమును పొందును. అట్టి మార్పుచే ధీరుడెప్పుడును మోహము నొందడు.

2.14

మాత్రాస్పర్శాస్తు కౌన్తేయ శీతోష్ణసుఖదుఃఖదాః ।
ఆగమాపాయినో నిత్యాస్తాంస్తితిక్షస్వ భారత ॥

అనువాదము

కుంతీపుత్రా! సుఖదుఃఖముల తాత్కాలికమైనట్టి రాకయు, కాలక్రమమున వాటి పోకయు శీతగ్రీష్మకాలముల రాకపోకల వంటివి. ఓ భరత వంశీయుడా! అవి ఇంద్రియానుభవముల వలన కలుగుచుండును. ఎల్లరును కలతనొందక వాటిని సహించుటను నేర్చుకొనవలెను.

2.15

యం హి న వ్యథయన్త్యేతే పురుషం పురుషర్షభ ।
సమదుఃఖసుఖం ధీరం సోమృతత్వాయ కల్పతే ॥

అనువాదము

పురుష శ్రేష్ఠుడవైన ఓ అర్జునా! సుఖదుఃఖములచే కలతనొందక, ఆ రెండింటి
యందును ధీరుడై నిలుచువాడు నిశ్చయముగ మోక్షమునకు అర్హుడగును.

2.16

నాసతో విద్యతే భావో నాభావో విద్యతే సతః ।
ఉభయోరపి దృష్టోన్తస్త్వనయోస్తత్త్వదర్శిభిః ॥

అనువాదము

అసత్తునకు(భౌతిక దేహము) ఉనికి లేదనియు మరియు నిత్యమైనదానికి (ఆత్మ) మార్పులేదనియు సత్యద్రష్టలైనవారు నిశ్చయించి యున్నారు. ఈ రెండింటి తత్త్వమును బాగుగా పరిశీలించి వారీ విషయమును ధ్రువీకరించిరి.

2.17

అవినాశి తు తద్విద్ధి యేనసర్వమిదం తతమ్ ।
వినాశమవ్యయస్యాస్య న కశ్చిత్ కర్తుమర్హతి ॥

అనువాదము

శరీర మందంతటను వ్యాపించియున్న ఆత్మ నాశనము లేనిదని నీవు తెలిసికొనుము. అట్టి అవినాశియైన ఆత్మను నశింపజేయుటకు ఎవ్వడును సమర్థుడు కాడు.

2.18

అంతవంత ఇమే దేహో నిత్యస్యోక్తాః శరీరిణః ।
అనాశిన్ ప్రమేయస్య తస్మాత్ యుధ్యస్వ భారత ॥

అనువాదము

నాశనము లేనట్టియు, అపారమైనట్టియు, శాశ్వత మైనట్టియు అగు జీవాత్మ
దేహము తప్పక నశించియే తీరును. కావున ఓ భరత వంశీయుడా! నీవు యుద్ధము
చేయుము.

2.19

య ఏనం వేత్తి హస్తారం యశ్చైనం మన్యతే హతమ్ ।
ఉభౌ తౌ న విజానీతో నాయం హన్తి న హన్యతే ॥

అనువాదము

జీవుడు చంపువాడని తలచువాడు, చంపబడువాడని తలచువాడు ఇరువరును
అజ్ఞానులే! ఏలయన ఆత్మ చంపదు మరియు చంపబడదు.

2.20

న జాయతే మ్రియతే వా కదాచిన్ నాయం భూత్వా భవితా వా న భూయః ।
అజో నిత్యః శాశ్వతో యం పురాణో న హన్యతే హన్యమానే శరీరే ॥

అనువాదము

ఆత్మకు ఎన్నడును జననము గాని, మరణము గాని లేదు. ఆత్మ జన్మింప లేదు, జన్మింపదు, జన్మింపబోదు. అది జన్మ రహితము, నిత్యము, శాశ్వతము, పురాతనము, దేహము చంపబడినను అట్టి ఆత్మ చంపబడదు.

2.21

వేదావినాశినం నిత్యం య ఏనమజమవ్యయమ్ ।
కథం స పురుషః పార్థ కం ఘాతయతి హన్తి కమ్ ॥

అనువాదము

ఓ పార్థా! ఆత్మ నాశనము లేనిదనియు, శాశ్వతమైనదనియు, పుట్టుక లేనిదనియు, క్షయము లేనిదనియు తెలిసిన వ్యక్తి ఎవ్వరినోని ఎట్లు చంపును? లేదా ఎట్లు చంపించును?

2.22

వాసాంసి జీర్ణాని యథా విహాయ నవాని గృహ్లాతి నరోపరాణి ।
తథా శరీరాణి విహాయ జీర్ణాన్యన్యాని సంయాతి నవాని దేహి ॥

అనువాదము

మానవుడు జీర్ణవస్త్రములను విడిచి నూతన వస్త్రములను ధరించునట్లు, ఆత్మ
జీర్ణమైన దేహములను విడిచి నూతన దేహములను గ్రహించుచున్నది.

2.23

నైనం చిన్తన్తి శ్రస్తాణి నైనం దహతి పావకః ।
న చైనం క్షేదయన్త్యాపో న శోషయతి మారుతః ॥

అనువాదము

ఆత్మ ఎట్టి ఆయుధముల చేతను ముక్కలుగా ఖండింపబడదు. అగ్నిచే దహింపబడదు. నీటిచే తడుపబడదు. వాయువుచే ఎండింపబడదు.

2.24

అచ్చేద్యో యమదాహ్యో యమక్షేద్యో శోష్య ఏవ చ ।
నిత్యః సర్వగతః స్థాణురచలో యం సనాతనః ॥

అనువాదము

జీవాత్మ ఛేదించుటకు వీలులేనిది. నీటిలో కరిగించుటకు వీలులేనిది. దానిని దహించుట గాని ఎండించుట గాని శక్యము కాదు. అది నిత్యము, సర్వ వ్యాపకము, మార్పురహితము, అచలమును, సనాతనమును అయియున్నది.

2.25

అవ్యక్తో యమచిన్తో యమవికారో యముచ్యతే।
తస్మాదేవం విదిత్వైనం నానుశోచితుమర్హసి ॥

అనువాదము

ఆత్మ అవ్యక్తము, అచింత్యము, మార్పు రహితమని చెప్పబడినది. ఈ విషయమును తెలిసికొనిన పిమ్మట దేహమును గూర్చి నీవు చింతింపరాదు.

2.26

అథ చైనం నిత్యజాతం నిత్యం వా మన్యసే మృతమ్ ।
తథాపి త్వం మహాబాహూ నైనం శోచితుమర్హసి ॥

అనువాదము

ఓ మహాబాహూ! ఒకవేళ నీవీ ఆత్మ(లేక జీవలక్షణములు) ఎల్లప్పుడు జనించుచు,
మరణించునని భావించినను దుఃఖించుటకు ఎట్టి కారణము లేదు.

2.27

జాతస్య హి ధ్రువో మృత్యుర్ద్ధవం జన్మ మృతస్య చ ।
తస్మాదపరిహార్యే ర్థే న త్వం శోచితుమర్హసి ॥

అనువాదము

పుట్టినవానికి మరణము తప్పదు మరియు మరణము పిదప జన్మము తప్పదు.
అందుచే పరిహరించుటకు వీలులేని నీ విధ్యుక్త ధర్మ నిర్వహణము నందు నీవు
దుఃఖింపరాదు.

2.28

అవ్యక్తాదీని భూతాని వ్యక్తమధ్యాని భారత ।
అవ్యక్తనిధనాన్యేవ తత్ర కా పరిదేవనా ॥

అనువాదము

సృజింపబడిన జీవులందరును ఆదిలో అవ్యక్తములై మధ్యలో
వ్యక్తములగుచున్నవి. నశించిన పిమ్మట తిరిగి అవ్యక్తములగును. అట్టియెడ
దుఃఖించుటకు కారణమేమి కలదు?

2.29

ఆశ్చర్యవత్ పశ్యతి కశ్చిదేనమ్ ఆశ్చర్యవద్ వదతి తథైవ చాన్యః ।
ఆశ్చర్యవచ్చైచనమన్యః శ్రుణోతి శ్రుత్వాప్యేనం వేద న చైవ కశ్చిత్ ॥

అనువాదము

కొందరు ఆత్మను అద్భుతమైన దానిగా గాంచుదురు. కొందరు దానిని అద్భుతమైన దానిగా వర్ణింతురు. మరికొందరు దానిని అద్భుతమైనదిగా విందురు. ఇంకొందరు వినిన పిమ్మటను దానిని గూర్చి ఏమాత్రము గ్రహింపకుందురు.

2.30

దేహీ నిత్యమవధ్యో యం దేహే సర్వస్య భారత ।
తస్మాత్ సర్వాణి భూతాని న త్వం శోచితుమర్హసి ॥

అనువాదము

ఓ భరతవంశీయుడా! దేహమందు వసించు దేహి ఎన్నడును చంపబడదు. కావున ఏ జీవిని గూర్చియు నీవు దుఃఖింపనవసరము లేదు.

2.31

స్వధర్మపి చావేక్ష్య న వికమ్పితుమర్హసి ।
ధర్మ్యాద్ధి యుద్ధాచ్ఛ్రేయో న్యత్ క్షత్రియస్య న విద్యతే ॥

అనువాదము

క్షత్రియునిగా నీ స్వధర్మము ననుసరించి ధర్మానుగుణమైన యుద్ధము చేయుటకంటెను మేలైనది మరియుకటి లేదని నీవు గ్రహింపవలెను. అందుచే నీవీ విషయమున సంశయింపనవసరము లేదు.

2.32

యదృచ్ఛయా చోపపన్నం స్వర్గద్వారమపావృతమ్ ।
సుఖినః క్షత్రియాః పార్థ లభన్తే యుద్ధమీదృశమ్ ॥

అనువాదము

ఓ పార్థా! స్వర్గద్వారములను తెరుచునటువంటి యుద్ధావకాశమును కోరకనే
అప్రయత్నముగా పొందునటువంటి క్షత్రియులు సౌఖ్యవంతులు.

2.33

అథ చేత్త్వమిమం ధర్మ్యం సంగ్రామం న కరిష్యసి ।
తతః స్వధర్మ కీర్తిం చ హిత్వా పాపమవాప్స్యసి ॥

అనువాదము

ఒకవేళ నీవు నీ స్వధర్మమైన యుద్ధమును నిర్వహింపనిచో స్వధర్మమును నిర్లక్ష్యపరచినందులకు నిశ్చయముగా పాపము నొందుటయే కాక, యోధుడుగా నీ కీర్తిని కూడా నీవు కోల్పోవుదువు.

2.34

అపకీర్తిం చాపి భూతాని కథయిష్యన్తి తే వ్యయామ్ ।
సంభావితస్య చాపకీర్తిర్మరణాదతిరిచ్యతే ॥

అనువాదము

జనులు నీ అపకీర్తిని ఎల్లప్పుడు చెప్పుకొందురు. గౌరవము గలవానికి అపకీర్తి
యనునది మరణము కంటెను దారుణమైనది.

2.35

భయాద్రణాదుపరతం మంస్యన్తే త్వాం మహారథాః ।
యేషాం చ త్వం బహుమతో భూత్వా యాస్యసి లాఘవమ్ ॥

అనువాదము

నీపేరు ప్రతిష్ఠల యెడ గొప్ప గౌరవమును కలిగియున్న సేనానాయకులు భయము
చేతనే యుద్ధరంగమును నీవు వీడితివని భావించి నిన్ను చులకన చేయుదురు.

2.36

అవాచ్యవాదాంశ్చ బహూన్ వదిష్యన్తి తవాహితాః ।
నిష్ఠస్తవ సామర్థ్యం తతో దుఃఖతరం ను కిమ్ ॥

అనువాదము

నీ శత్రువులు నిన్ను పలు నిర్ణయ వాక్యములతో వర్ణించుచు నీ సామర్థ్యమును నిందింతురు. ఇంతకంటెను నీకు దుఃఖతరమైనది మరేమీ గలదు?

2.37

అహతో వా ప్రాప్యసి స్వర్గం జిత్వా నా భోక్త్యసే మహీమ్ ।
తస్మాదుత్తిష్ఠ కౌన్తేయ యుద్ధాయ కృత నిశ్చయః ॥

అనువాదము

ఓ కౌన్తేయ! నీవు యుద్ధరంగమున చంపబడి స్వర్గమును పొందుటయో లేక
యుద్ధమును జయించి రాజ్యమును అనుభవించుటయో జరుగగలదు. కావున
కృత నిశ్చయుడవై నిలిచి యుద్ధము చేయుము.

2.38

సుఖదుఃఖే సమే కృత్వా లాభాలాభౌ జయాజయౌ ।
తతో యుద్ధాయ యుజ్యస్వ నైనం పాపమవాప్స్యసి ॥

అనువాదము

సుఖదుఃఖములను గాని, లాభనష్టములను గాని, జయాపజయములను గాని
లెక్కింపక యుద్ధము కొరకే నీవు యుద్ధము చేయుము. అట్లు చేయుటచే
నీకెప్పుడును పాపము కలుగదు.

2.39

ఏషా తే భిహితా సాంఖ్యే బుద్ధిర్యోగే త్విమాం శృణు ।
బుద్ధ్యా యుక్తో యయా పార్థ కర్మబంధం ప్రహస్యసి ॥

అనువాదము

ఇంతవరకు నేను సాంఖ్యము ననుసరించి ఈ ఆత్మజ్ఞానమును నీకు వివరించితిని. ఇప్పుడు దానిని ఫలాపేక్ష లేనటువంటి కర్మరూపమున వివరించెదను వినుము. ఓ పృథుకుమారా! నీవు అట్టి జ్ఞానముననుసరించి వర్తించినచో కర్మబంధమునుండి విముక్తుడవు కాగలవు.

2.40

నేహభిక్రమనాశో స్తి ప్రత్యవాయో న విద్యతే ।
స్వల్పమప్యస్య ధర్మస్య త్రాయతే మహతో భయాత్ ॥

అనువాదము

ఈ ప్రయత్నమునందు నష్టము గాని, హాని గాని లేదు. ఈ మార్గమున
స్వల్పపురోగతియు మహత్తరమైన భయము నుండి మానవుని రక్షించును.

2.41

వ్యవసాయాత్మికా బుద్ధిరేకేహ కురునన్దన ।
బహుశాఖా హ్యనన్తాశ్చ బుద్ధయో/వ్యవసాయినామ్ ॥

అనువాదము

ఈ మార్గమునందున్నవారు స్థిరమైన బుద్ధితో ఒకేలక్ష్యమును కలిగియుందురు. ఓ కురునందనా! స్థిరనిశ్చయము లేనివారి బుద్ధి అనేక విధములుగా నుండును.

2.42- 43

యామిమాం పుష్పితాం వాచం ప్రవదన్త్యవిపశ్చితః ।
వేదవాదరతాః పార్థ నాన్యదస్తీతి వాదినః ॥

కామాత్మానః స్వర్గపరా జన్మకర్మఫలప్రదామ్ ।
క్రియావిశేషబహుళాం భోగైశ్వర్యగతిం ప్రతి ॥

అనువాదము

అల్పజ్ఞులు స్వర్గలోక ప్రాప్తి, ఉత్తమ జన్మము, అధికారము వంటివానిని పొందుటకై వివిధములైన కార్యకర్మలను ఉపదేశించు వేదములందలి మృదుమధురమైన వాక్కులచే ఆకర్షింపబడుదురు. ఇంద్రియ తృప్తిని మరియు సంపన్నమైన జీవితమును కోరువారగుటచే అట్టివారు దానికి మించినది మరొకటి లేదని చెప్పుదురు.

2.44

భోగైశ్వర్యప్రసక్తానాం తయాపహృతచేతసామ్ ।
వ్యవసాయాత్మికా బుద్ధిః సమాధౌ న విధీయతే ॥

అనువాదము

భోగానుభవము నందును, లౌకిక సంపదలందును మిక్కిలి ఆసక్తులై, వానిచే
మోహపరావశులగు వారి మనస్సు నందు భగవానుని భక్తియుక్త సేవ కొరకు
స్థిరమైన నిశ్చయము కలుగదు.

2.45

త్రైగుణ్యవిషయా వేదా నిస్సైగుణ్యో భవార్జున ।
నిర్వన్ద్యో నిత్యసత్త్వస్థో నిర్మోగక్షేమ ఆత్మవాన్ ॥

అనువాదము

వేదముల ప్రదానముగా త్రిగుణములకు సంబంధించిన విషయములను గూర్చి
చర్చించును. ఓ అర్జునా! నీవు ఈ త్రిగుణములకు అతీతుడవు కమ్ము.
సుఖదుఃఖాది ద్వంద్వముల నుండియు మరియు యోగాక్షేమములనెడి
చింతలనుండియు విడివడినవాడివై ఆత్మనిష్ఠుడవు కమ్ము!

2.46

యావానర్థ ఉదపానే సర్వతః సంప్లుతోదకే ।
తావాన్ సర్వేషు వేదేషు బ్రాహ్మణస్య విజానతః ॥

అనువాదము

చిన్న నూతివలన కలుగు ప్రయోజనములన్నియును శీఘ్రమే పెద్ద జలాశయము నందలి జలముచే సిద్ధించినట్లు వేదముల సమస్త ప్రయోజనములు వాని అంతరార్థమును గ్రహించిన వానికి సిద్ధించుచున్నవి.

2.47

కర్మణ్యేవాధికారస్తే మా ఫలేషు కదాచన ।
మా కర్మఫలహేతుర్భూర్మా తే సజ్ఞో / స్త్యకర్మణి ॥

అనువాదము

విధ్యుక్త ధర్మమును నిర్వర్తించుటయందే నీకు అధికారము కలదు గాని
కర్మఫలమునందు కాదు. నీ కర్మ ఫలములకు నీవే కారణమని ఎన్నడును
భావింపకుము. అలాగుననే విధ్యుక్త ధర్మమును వీడుటయందు ఆసక్తుడవు
కాకుము.

2.48

యోగస్థః కురు కర్మాణి సజ్గం త్యక్త్వా ధనంజయ ।
సిద్ధ్యసిద్ధ్యోః సమో భూత్వా సమత్వం యోగ ఉచ్యతే ॥

అనువాదము

ఓ ధనంజయా! జయాపజయము లందు ఆసక్తిని విడనాడి సమభావముతో నీ
విధ్యుక్త ధర్మమును నిర్వహింపుము. అట్టి సమభావమే యోగమనబడును.

2.49

దూరేణ హ్యవరం కర్మ బుద్ధియోగాద్ధనంజయ ।
బుద్ధౌ శరణమన్విచ్ఛ కృపణాః ఫలహేతవః ॥

అనువాదము

ఓ ధనంజయా! భక్తియుక్త సేవచే హీనకర్మల నన్నింటిని దూరము చేసి ఆ
భావనలోనే భగవానుని శరణు వేడుము. కర్మఫలములను అనుభవింప గోరువారు
లోభులు.

2.50

బుద్ధియుక్తో జహతీహ ఉభే సుకృతదుష్కృతే ।
తస్మాద్యోగాయ యజ్యస్వ యోగః కర్మసు కౌశలమ్ ॥

అనువాదము

భక్తియుక్త సేవయందు నియుక్తుడైనవాడు ఈ జన్మమునందే సుకృత దుష్కృత
ఫలములనుండి విముక్తుడగును. అందుచే సర్వకర్మల యందలి
నేర్పుయైనటువంటి ఆ యోగము కొరకు యత్నింపుము.

2.51

కర్మజం బుద్ధియుక్తా హి ఫలం త్యక్త్వా మనీషిణః ।
జన్మబన్ధవినిర్ముక్తాః పదం గచ్ఛ్యన్త్యనామయమ్ ॥

అనువాదము

ఆ విధముగా భక్తియుక్తసేవ యందు నియుక్తులై మునులు లేక భక్తులు ఈ భౌతిక జగత్తు నందు కర్మఫలముల నుండి తమను విముక్తులను కావించుకొందురు. ఈ విధముగా వారు జననమరణ చక్రము నుండి విడివడి (భగవద్దామమును తిరిగి చేరుట ద్వారా) దుఃఖరహితమైన స్థితిని పొందుదురు.

2.52

యదా తే మోహకలిలం బుద్ధిర్వ్యతితరిష్యతి ।
తదా గన్తాసి నిర్వేదం శ్రోతవ్యస్య శ్రుతస్య చ ॥

అనువాదము

ఎప్పుడు నీ బుద్ధి మోహమును దట్టమైన అరణ్యమును దాటునో అప్పుడు నీవు
వినిన దాని యెడ మరియు వినవలసిన దానియెడ విరక్తిని కలిగిన వాడవగుదువు.

2.53

శ్రుతివిప్రతిపన్నా తే యదా స్థాస్యతి నిశ్చలా ।
సమాధావచలా బుద్ధిస్తదా యోగమవాప్స్యసి ॥

అనువాదము

ఎప్పుడు నీ బుద్ధి వేదములందలి మృదుమధురమైన వాక్కులచే కలతనొందక
ఆత్మానుభూతి యనెడి సమాధియందు స్థితమగునో అప్పుడు నీవు దివ్య
చైతన్యమును పొందగలుగుదువు.

2.54

అర్జున ఉవాచ

స్థితప్రజ్ఞస్య కా భాషా సమాధిస్థస్య కేశవ!
స్థితధీః కిం ప్రభాషేత కిమాసీత వ్రజేత కిం ॥

అనువాదము

అర్జునుడు పలికెను : ఓ కృష్ణా! సమాధి మగ్నమైన చైతన్యము గలవాని
లక్షణములెట్టివి? అతడు ఎట్లు భాషించును, అతని భాష ఎట్టిది? అతడెట్లు
కూర్చుండును మరియు ఎట్లు నడుచును?

2.55

శ్రీభగవానువాచ

ప్రజహాతి యదా కామాన్ సర్వాన్ పార్థ మనోగతాన్ ।
ఆత్మన్యైవాత్మనా తుష్టః స్థితప్రజ్ఞస్తదోచ్యతే ॥

అనువాదము

దేవాదిదేవుడు పలికెను : ఓ పార్థా! మనోకల్పితములైన ఇంద్రియతృప్తిని కలిగించు సర్వవిధములైన కోరికలను మానవుడెప్పుడు త్యజించునో మరియు ఆ విధముగా శుద్ధిపడిన మనస్సు ఎప్పుడు ఆత్మయందు తృప్తినిొందునో అప్పుడతడు స్థితప్రజ్ఞుడని చెప్పబడును?

2.56

దుఃఖేష్వనుద్విగ్నమనాః సుఖేషు విగతస్పృహః ।
వీతరాగభయక్రోధః స్థితధీర్మునిరుచ్యతే ॥

అనువాదము

త్రివిధ తాపములందును కలతనొందని మనస్సు గలవాడును, సుఖము కలిగినప్పుడు ఉప్పొంగనివాడును, ఆశక్తి, భయము, క్రోధముల నుండి విడివడినవాడును అగు మానవుడు స్థిరమైన మనస్సు గల ముని యని చెప్పబడును.

2.57

య: సర్వత్రానభిన్నేహస్తత్త్రాప్య శుభాశుభమ్ ।
నాభినన్దతి న ద్వేష్టి తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠితా ॥

అనువాదము

ఈ భౌతిక జగత్తునందు ప్రాప్తించిన మంచి, చెడులను ప్రశంసించుట గాని, ద్వేషించుట గాని చేయక వాటిచే ప్రభావితుడు కానివాడు సంపూర్ణ జ్ఞానము నందు సుస్థిరుడై యుండును.

2.58

యదా సంహరతే చాయం కూర్మో/జ్ఞానీవ సర్వశః ।
ఇన్ద్రియాణీన్ద్రియార్థేభ్యస్తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠితా ॥

అనువాదము

తాబేలు తన అవయవములను లోనికి ముడుచుకొనునట్లు, ఇంద్రియార్థముల నుండి తన ఇంద్రియములను మరలించువాడు సంపూర్ణజ్ఞానము నందు సుస్థిరముగా నున్నవాడగును.

2.59

విషయా వినివర్తన్తే నిరాహారస్య దేహినః ।
రసవర్ణం రసో/ప్యస్య పరం దృష్ట్వా నివర్తతే ॥

అనువాదము

బద్ధజీవుడు ఇంద్రియభోగముల నుండి నిగ్రహించబడినను ఇంద్రియార్థముల పట్ల రుచి అట్లే నిలిచియుండును. కాని అత్యున్నతమైన కృష్ణ చైతన్యమను రసాస్వాదన పిమ్మట అతనికి ఇంద్రియార్థముల పట్ల రుచి కూడ నశించును.

2.60

యతతో హ్యపి కౌనైయ పురుషస్య విపశ్చితః ।
ఇంద్రియాణి ప్రమాథీని హరన్తి ప్రసభం మనః ॥

అనువాదము

ఓ అర్జునా! ఇంద్రియములు బలవంతములును మరియు దృఢములును అయియున్నవి. వానిని నిగ్రహించుటకు గాఢముగా యత్నించు యుక్తాయుక్త జ్ఞానము గల పండితుని యొక్క మనస్సును కూడ అవి బలవంతముగా హరించి వేయుచున్నవి.

2.61

తాని సర్వాణి సంయమ్య యుక్త ఆసీత మత్పరః ।
వశే హి యస్యేన్ద్రియాణి తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠితా ॥

అనువాదము

తన ఇంద్రియములను నిగ్రహించి వానిని పూర్తిగా తన వశము నందుంచుకొని
బుద్ధిని నాయందే స్థిరముగా లగ్నము చేయువాడు స్థితప్రజ్ఞుడనబడును.

2.62

ధ్యాయతో విషయాన్ పుంసః సంశ్లస్తేషూపజాయతే ।
సంశ్లాత్సంజాయతే కామః కామాత్క్రోధో/భిజాయతే ॥

అనువాదము

ఇంద్రియార్థములను గూర్చి ధ్యానించునపుడు వాని యెడ మానవునికి ఆసక్తి కలుగును. అట్టి ఆసక్తి నుండి కామము జనించును. కామము నుండి క్రోధము ఉద్భవించును.

2.63

క్రోధాద్భవతి సమోహః సమోహాత్ స్మృతివిభ్రమః ।
స్మృతిభ్రంశాద్ బుద్ధినాశో బుద్ధినాశాత్ప్రణశ్యతి ॥

అనువాదము

క్రోధము వలన అధిక మోహము కలుగును. అధికమైన మోహము వలన స్మృతి భ్రాంతికి గురియగును. స్మృతి భ్రాంతిచే బుద్ధి నశించును. బుద్ధి నశించినపుడు మానవుడు తిరిగి సంసారసాగరమున పడిపోవును.

2.64

రాగద్వేషవిముక్తైస్తు విషయానిన్ద్రియైశ్చరన్ ।
ఆత్మవశ్యైర్విధేయాత్మా ప్రసాదమధిగచ్ఛతి ॥

అనువాదము

కాని సమస్త రాగద్వేషముల నుండి విముక్తి నొందినవాడును మరియు నియమ నిబంధనలనుసరించి వర్తించుట ద్వారా ఇంద్రియములను నిగ్రహింప గలిగినవాడును అగు మానవుడు భగవానుని సంపూర్ణ కృపను పొందగలుగును.

2.65

ప్రసాదే సర్వదుఃఖానాం హనిరస్యోపజాయతే ।
ప్రసన్నచేతసో హ్యశు బుద్ధిః పర్యవతిష్ఠతే ॥

అనువాదము

ఈ విధముగా కృష్ణచైతన్యము నందు సంతృప్తి చెందినవానికి భౌతిక జీవితమునకు సంబంధించిన త్రివిధ తాపములు కలుగవు. అట్టి సంతృప్తితో కూడిన చైతన్యము కలిగిన మానవుని బుద్ధి శీఘ్రమే సుస్థిరమగును.

2.66

నాస్తి బుద్ధిరయుక్తస్య న చాయుక్తస్య భావనా ।
న చాభావయతః శాన్తిరశాన్తస్య కుతః సుఖమ్ ॥

అనువాదము

భగవానునితో సంబంధమును పొందనివాడు (కృష్ణచైతన్యము లేనివానికి) విశుద్ధ బుద్ధిని గాని, స్థిరమైన మనస్సును గాని కలిగి యుండజాలడు. అవి లేనిదే శాంతిని పొందుటకు అవకాశము లేదు. ఇక శాంతి లేనిదే సుఖమెట్లు కలుగును?

2.67

ఇన్ద్రియాణాం హి చరతాం యన్మనో/నువిధీయతే ।
తదస్య హరతి ప్రజ్ఞాం వాయుర్నావమివామ్భసి ॥

అనువాదము

బలమైన వాయువుచే నీటియందలి నావ త్రోసివేయబడినట్లు, మనస్సు
దానియందు లగ్నమైనప్పుడు చంచలమైన ఏ ఒక్క ఇంద్రియమైనను మానవుని
బుద్ధిని హరింపగలదు.

2.68

తస్మాద్ యస్య మహాబాహూ నిగ్రహీతాని సర్వశః ।
ఇన్ద్రియాణీన్ద్రియార్థేభ్యస్తస్య ప్రజ్ఞా ప్రతిష్ఠితా ॥

అనువాదము

అందుచే, ఓ మహాబాహూ! ఎవ్వని ఇంద్రియములు వాని ఇంద్రియార్థముల నుండి నిగ్రహింపబడి యుండునో అతడు నిశ్చయముగా స్థితప్రజ్ఞుడగును.

2.69

యా నిశా సర్వభూతానాం తస్యాం జాగర్తి సంయమీ ।
యస్యాం జాగ్రతి భూతాని సా నిశా పశ్యతో మునేః ॥

అనువాదము

సర్వజీవులకు ఏది రాత్రియో అదియే ఆత్మనిగ్రహము కలవానికి
మేల్కొనియుండు సమయము. సర్వజీవులు మేల్కొనియుండు సమయము
అంతర్ముఖుడైన మునికి రాత్రి సమయము.

2.70

అపూర్వమాణమచలప్రతిష్ఠం సముద్రమాపః పవిశన్తి యద్వత్ |
తద్వత్కామాయం ప్రవిశన్తి సర్వే స శాన్తిమాప్నోతి న కామకామీ ||

అనువాదము

నదులు సర్వదా నీటిని పూరించుచున్నను నిశ్చలముగా నుండు సముద్రము వలె
తనయందు కోరికలు నిరంతరము ప్రవేశించుచున్నను ఆ ప్రవాహముచే కలత
నొందని మానవుడే శాంతిని పొందగలుగును. కోరికలను తృప్తినిందింప
యత్నించు వారెల్లప్పుడును అట్టి శాంతిని పొందజాలరు.

2.71

విహాయ కామాన్ యః సర్వాన్ పుమాంశ్చరతి నిస్సృహః ।
నిర్మమో నిరహంకారః స శాన్తిమధిగచ్ఛతి ॥

అనువాదము

ఇంద్రియ భోగానుభవ కోరికలన్నింటిని త్యజించి నిష్కామునిగా
జీవించువాడును, ఇంద్రియ మమకారము మరియు అహంకారములను
విడిచిపెట్టిన వాడు మాత్రమే నిజమైన శాంతిని పొందగలుగును.

2.72

ఏషా బ్రహ్మ స్థితిః పార్థ నైనాం ప్రాప్య విముహ్యతి ।
స్థిత్యాస్యామంతకాలే/పి బ్రహ్మనిర్వాణమృచ్ఛతి ॥

అనువాదము

ఇదియే ఆధ్యాత్మికమును, దివ్యమును అయిన జీవనవిధానము. దీనిని పొందిన
పిమ్మట మానవుడు కలత నొందడు. మరణసమయమునందును అతడట్లు
స్థితుడైనచో భగవద్రాజ్యమున ప్రవేశింపగలుగును.

హరే కృష్ణ